

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Krupíčkové a soudců Davida Hipšra a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **M. J.**, zastoupený JUDr. Radkem Coufalem, advokátem se sídlem Lidická 693/5a, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: K. H., zastoupený Mgr. Martinem Peškem, LL.M., advokátem se sídlem Janošíkova 736/2, Šumperk, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 22. 11. 2022, č. j. 60 A 20/2021-81,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 3. 2021, č. j. KUOK 27847/2021, zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí ze dne 20. 10. 2020, č. j. MUHA 4190/2020, kterým Městský úřad Hanušovice (dále též „stavební úřad“) na základě žádosti podané Z. D. a osobou zúčastněnou na řízení (dále též „stavebník“) rozhodl o umístění stavby „*Rekreační chata*“ (dále též „stavba“ nebo „záměr“) na pozemku p. č. XA v katastrálním území K. Žalobce je vlastníkem pozemků, které přímo sousedí se stavbou a pozemkem p. č. XB, na němž se nachází přístupová cesta ke stavbě.

II.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci (dále též „krajský soud“) v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Zdůraznil, že žalobci, jehož účastenství v územním řízení se odvíjelo od vlastnictví sousedních pozemků, přísluší pouze námitky, které souvisí s ochranou jeho vlastnického práva. Současně krajský soud při přezkumu územního rozhodnutí nemohl hodnotit, zda již stavba byla (bez povolení) zahájena a jak stavební práce negativně zasáhly do vlastnického práva žalobce. Nemohl se zabývat ani tím, zda příjezdová cesta ve skutečnosti vede přes pozemky žalobce, a nikoliv přes pozemky odlišných osob, z čehož vychází napadené rozhodnutí. Tato námitka byla uplatněna až při jednání soudu, ostatně i související důkazy (vytyčovací náčrt a protokol o vytyčení hranic), z nichž měl žalobce zjistit možný rozpor skutečného stavu se zapsaným, byly vyhotoveny po lhůtě pro podání žaloby. Ani ve správním řízení žalobce tuto skutečnost nenamítal. Námitkami stran přístupové cesty, které žalobce uplatnil, se přitom žalovaný zabýval dostatečně. Námitky, že stavebník zabral půdu nad rámec schváleného dočasného odnětí ze zemědělského půdního fondu, že poškodil lesní porost položením železobetonových pražců a že zasáhl do biokoridoru a biotopu ohrožených živočichů a rostlin bez udělení výjimky podle § 56 zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny zákona (dále též „ZOPK“), se dle krajského soudu mýlí s předmětem řízení. Krajský soud rovněž nepřisvědčil žalobci, že by mu bylo upřeno právo na přezkum stanoviska orgánu ochrany přírody. Vysvětlil, že příslušné vyjádření nemělo povahu závazného stanoviska. Dotčený pozemek stavebníka se totiž nenachází na území národního parku či chráněné krajinné oblasti a ani se na něm nenachází významný krajinný prvek. Namítanými škodlivými zásahy do přírody se krajský soud nezabýval, neboť se netýkaly pozemků žalobce. Nadto se mělo jednat o činnost předcházející vydání územního rozhodnutí, tudíž z nich jakoukoli nezákonnost tohoto rozhodnutí nebylo možné dovozovat. Nad rámec nutného odkázal na vyjádření orgánu ochrany přírody, který nevzněl proti záměru zásadní námitky, na provedený biologický průzkum a na podmínky rozhodnutí týkající se ochrany okolní krajiny. Pro nadbytečnost pak odmítl provést související důkazy k prokázání namítaných škodlivých zásahů. K námitkám ohledně změny odtokových poměrů krajský soud poukázal na potvrzení závazného stanoviska vodoprávního úřadu. Krajský soud uzavřel, že v řízení nevystala žádná skutečnost, která by vedla ke zpochybnění odborných závěrů.

III.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností s odkazem na důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Úvodem shrnul své odvolací námitky s dovětkem, že prokázal nemožnost realizovat záměr bez zásahů do životního prostředí či do svého vlastnického práva. Následná stavební činnost podle něj ukázala pravdivost jeho tvrzení. Vyličením dopadu realizace záměru na životní prostředí pak pouze upozorňoval na širší rozměr nastalé situace, nešlo mu o environmentální žalobu. K tomu poukázal na následky přípravných stavebních prací vůči vzácným rostlinám, jejichž výskyt v daném místě potvrzuje šetření provedené mj. RNDr. M. M.. Stavební úřad ani stavebník ostatně nerozporují, že na stěžovatelově pozemku p. č. XC byl výskyt zdrojovky potvrzen. Stavební úřad dokonce stanovil v územním rozhodnutí podmínku, že činnostmi nebude zasaženo do mokřadu na daném pozemku. Ochrana těchto rostlin zajišťují ZOPK i zákon č. 114/1992 Sb., o životním prostředí, a to včetně prevenční povinnosti. Neexistence aktivní žalobní

pokračování

legitimace k ochraně veřejného zájmu stěžovatele nezabývá možnosti upozornit na zásah do životního prostředí na jeho pozemku. Stěžovatel proto nesouhlasí s tím, že krajský soud neprovedl svědecké výpovědi Mgr. H. a RNDr. M. Ti mohli osvědčit rozsah oblasti výskytu zdrojovek, míru zásahu do prameniště s přilehlým mokřadem a potvrdit úhyn zdrojovek. Neprovedení jejich výpovědí bylo chybou již v územním řízení. Podle stěžovatele je navíc rozsudek krajského soudu rozporný. Odkazuje totiž na přípis České inspekce životního prostředí (dále též „ČIŽP“) ze dne 28. 1. 2021, podle něhož nebylo zjištěno porušení ZOPK stavebníkem, což je v rozporu se sdělením ČIŽP ze dne 9. 9. 2022, dle kterého realizaci stavby mohla být způsobena nedovolená změna přírody, protože ČIŽP zahájila řízení podle § 66 ZOPK. V něm mimo jiné zakázala provádění stavebních a souvisejících prací na daném pozemku, zasahovat do mokřadu a pohybovat se stavební technikou na pozemku určeném jako přístupová komunikace.

[4] Dále se stěžovatel vymezuje proti vypořádání námítky týkající se příjezdové komunikace. Rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě mylné domněnky stavebního úřadu, že je možné vést příjezdovou komunikaci na určených pozemcích. Tato stavebníkem vybudovaná komunikace se však v současnosti převážně nachází na pozemku stěžovatele, jak dokládá vytyčovací náčrt. Ani stavebník nerozporuje, že cestu vybudoval v rozporu s podmínkami územního rozhodnutí, čímž zasáhl do vlastnického práva stěžovatele. Územní rozhodnutí totiž předpokládalo vedení cesty v místě, kde je již vzrostlý lesní porost a vybudování cesty zde není možné realizovat bez dalšího zásahu do životního prostředí. Krajský soud tak nevycházel ze správně zjištěného skutkového stavu, jak mu ukládá § 75 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel poukázal na to, že ohledně skutečné hranice pozemků je vedeno soudní řízení u Okresního soudu v Šumperku pod sp. zn. 7 C 74/2023. Nelze proto nyní činit závěry o otázce vlastnictví. Krajský soud měl proto řízení přerušit a vyčkat na vyjasnění skutkového stavu. Stěžovatel dodává, že v civilním řízení sám stavebník prohlásil, že hranice pozemku, na kterém má být stavba umístěna, a pozemku ve vlastnictví stěžovatele, jsou nejednoznačné. Do doby určení přesných hranic mezi těmito pozemky proto nebylo možné rozhodnout o umístění dané stavby.

[5] Stěžovatel s ohledem na výše uvedené navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

IV.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ve shodě s krajským soudem uvedl, že rozsah přípustných námítek je určen postavením stěžovatele ve správním řízení a tím, jaká jeho veřejná subjektivní práva mohou být dotčena. Ochrana veřejného zájmu v podobě ochrany přírody je záležitostí příslušných orgánů státní správy, které ochranu zájmů do řízení promítají formou závazných stanovisek, souhlasů a vyjádření. V posuzované věci byla tato otázka řešena dostatečně a byla vyžádána veškerá potřebná stanoviska dotčených správních orgánů. Přestože podle přípisu ČIŽP ze dne 28. 1. 2021 nebyla zjištěna porušení ZOPK, stavební úřad stanovil podmínku, že nesmí dojít k jakémukoliv zásahu do mokřadu na pozemku stěžovatele p. č. XC. Provedením navržených svědeckých výpovědí by nemohly být zjištěny relevantní skutečnosti pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí. Důvodem jeho nezákonnosti nemohou být ani pozdější rozhodnutí (sdělení ČIŽP ze dne 9. 9. 2022, zahájení řízení podle § 66 ZOPK a související zákazy činnosti).

V územním rozhodnutí je rovněž určeno, kudy má vést přístupová cesta ke stavbě. Stavební úřad nemůže předjímat budoucí chování stavebníka. Pokud umístil cestu na jiný pozemek, je to důvodem pro zahájení jiného řízení dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Žalovaný dodal, že námitku faktické neexistence přístupové cesty stěžovatel uvedl až na jednání před soudem a že soudní řízení ohledně skutečné hranice pozemků bylo zahájeno až půl roku po vydání rozsudku krajského soudu. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, eventuálně odmítl pro nepřípustnost.

[7] Stavebník ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje s krajským soudem. Odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, podle něhož je namístě odmítnout kasační stížnost, pokud neobsahuje důvody dle § 103 s. ř. s. a toliko opakuje žalobní tvrzení bez reakce na argumentaci krajského soudu. To je podle něj případ kasační stížnosti stěžovatele. Navrhuje proto kasační stížnost odmítnout, případně zamítnout.

V.

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Stěžovatel vznáší v kasační stížnosti dva okruhy námitek. V prvním krajském soudu vytýká, že se věcně nezabýval namítanými škodlivými zásahy umísťovaného záměru do životního prostředí. Konkrétně do mokřadu s přilehlým prameništěm, který se nachází na jeho pozemku p. č. XC, a kde byl potvrzen výskyt zvláště chráněného rostlinného druhu. Ve druhém okruhu se neztotožňuje s tím, jak se krajský soud vypořádal s otázkou vedení příjezdové komunikace, neboť územní rozhodnutí je založeno na nesprávné domněnce, že se komunikace nenachází na pozemcích stěžovatele.

[11] Ve vztahu k prvnímu okruhu námitek je třeba připomenout, že krajský soud vycházel z ustálené judikatury, podle níž je v případě vlastníka nemovitosti sousedící s umísťovaným záměrem předurčen rozsah přípustných námitek mírou dotčení právě a pouze jeho vlastnického, resp. jiného věcného práva k této sousední nemovitosti. Postavení účastníka v řízení podle stavebního zákona, tj. důvod jeho účastenství v konkrétním řízení, determinuje jednak rozsah jeho práv, která mohla být vydáním napadeného rozhodnutí dotčena, a následně i rozsah toho, co je oprávněn namítat v žalobě, a čím se mohl krajský soud zabývat. Účastník řízení se nemůže v soudním řízení dostat z pozice osoby namítající zkrácení svých veřejných subjektivních práv ve správním řízení do pozice dohlázele zákonnosti postupu a rozhodnutí správních orgánů. Takové postavení mu nepřisluší, neboť není garantem zákonnosti rozhodování správních orgánů a ani subjektem, který by byl oprávněn podat žalobu ve veřejném zájmu (viz § 66 s. ř. s.). V řízení dle § 65 odst. 1 s. ř. s. nelze provádět všeobecnou kontrolu zákonnosti rozhodování správních orgánů (blíže např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005-86, publ. pod č. 1764/2009 Sb. NSS a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2007, č. j. 2 As 10/2007-83, ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 As 61/2010-98, ze dne 20. 12. 2012, č. j. 1 As 139/2012-40, ze dne 11. 6. 2014, č. j. 7 As 23/2014-57, ze dne

pokračování

22. 1. 2015, č. j. 9 As 67/2014-48, ze dne 27. 2. 2015, č. j. 8 As 135/2014-42, ze dne 16. 8. 2017, č. j. 7 As 114/2017-92, nebo nověji ze dne 25. 2. 2022, č. j. 5 As 234/2020-35, ze dne 4. 10. 2022, č. j. 10 As 522/2021-126, ze dne 29. 11. 2023, č. j. 4 As 293/2022-36). S touto judikaturou opírající se o výslovné znění stavebního zákona se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje i pro účely nyní posuzované věci a neshledává žádný důvod se od ní odchýlit.

[12] V posuzovaném případě je tedy pro postavení stěžovatele zásadní právní úprava v § 85 odst. 2 písm. b) stavebního zákona. Podle něj jsou účastníky územního řízení *osoby, jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být územním rozhodnutím přímo dotčeno*. Účastenství v územním řízení se tak odvíjí od naplnění dvou podmínek: existence vlastnického (jiného věcného) práva k sousední nemovitosti a možnost přímého dotčení tohoto práva. Pojem „přímé dotčení vlastnického práva“ je pak v judikatuře Nejvyššího správního soudu konstantně vykládán jako změna poměrů v lokalitě vyvolaná zamýšlenou stavbou, která má vliv na podstatu, obsah nebo výkon vlastnických práv (rozsudky ze dne 29. 6. 2011, č. j. 7 As 54/2011-85, ze dne 22. 7. 2020, č. j. 2 As 267/2019-81 apod.). Co se týče konkrétní formy přímého dotčení, lze tím rozumět *„především dotčení stíněním, hlukem, prachem, pachem, zápachem, kouřem, vibracemi, světlem apod., tj. různé imise (§ 127 odst. 1 [zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník]). Imisemi se obecně rozumí výkon vlastnického práva, kterým se zasahuje do cizího vlastnického nebo jiného práva nad míru přiměřenou poměrům.“* (rozsudek ze dne 19. 6. 2009, č. j. 5 As 67/2008-111).

[13] Samotná otázka naplnění podmínek účastenství stěžovatele není ve věci sporná; ten vlastní pozemky sousedící jednak s pozemkem, na nějž je stavba umístována, a v určitém úseku jeho pozemky sousedí s cestou, kterou je podle územního rozhodnutí zajištěn přístup k řešenému pozemku. Stěžovatel tak mohl být územním rozhodnutím dotčen na svých právech. Stěžovatel nicméně spojoval negativní vliv záměru primárně se zásahem do přírody, konkrétně zásahem do stanoviště zvláště chráněného druhu zdrojovky, které se nachází na jeho pozemku. Krajský soud proto zcela správně v souladu s výše uvedenou judikaturou konstatoval, že v tomto ohledu stěžovatel nehájil vlastní veřejná subjektivní práva, nýbrž veřejný zájem. Takové námitky stěžovateli s ohledem na jeho postavení v územním řízení nepřisluší. Státní správu na úseku ochrany přírody a krajiny podle § 75 odst. 3 ZOPK vykonávají orgány ochrany přírody. Právě tyto orgány byly tedy z pozice dotčených orgánů oprávněny posoudit, zdali může mít z pohledu ZOPK konkrétní stavební záměr vliv na zájmy chráněné tímto zákonem. Ono specifické postavení dotčených orgánů je dáno tím, že *„jejich úkolem je poskytování odborné pomoci správnímu orgánu, který vede řízení, v otázkách, v nichž disponují dostatečnými znalostmi a kompetencemi. Tato odborná pomoc má formu vydávání vyjádření, stanovisek, závazných stanovisek atd., jimiž se dotčené orgány vyjadřují k odborným otázkám, které se týkají předmětu správního řízení.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2010, č. j. 5 As 56/2009-63, č. 2167/2011 Sb. NSS).

[14] Stěžovatel má zajisté právo vylíčit dopad realizace stavebního záměru v širším kontextu, jako je například jeho vliv na životní prostředí. Je však nutné trvat na tom, aby s ohledem na své postavení v územním řízení spojil hrozící zásah do životního prostředí s dopady do jeho vlastního subjektivního veřejného práva, tedy s újmou, která hrozí v souvislosti s tvrzeným zničením jádrové populace daných rostlinných druhů právě jemu (např. ekologické či stabilizační narušení jeho pozemku apod.). To stěžovatel v řízení před

správnými orgány ani krajským soudem neučinil. Navíc negativní zásah spojoval s činností stavebníka, kterou prováděl před vydáním územního rozhodnutí, tedy nikoliv s takovou činností, k níž by byl oprávněn na jeho základě a v souladu s ním. Předmětem aktuálního řízení je ovšem právě zákonnost vydaného územního rozhodnutí, nikoliv jakékoliv činnosti stavebníka či naopak nečinnosti stavebního úřadu. Argumentace stěžovatele tak v tomto směru rovněž postrádá souvislost se zákonností územního rozhodnutí. Nutno dodat, že územní rozhodnutí stavebníkovi výslovně zakazuje jakékoliv zásahy do mokřadu na pozemku p. č. XC, kde roste populace zdrojovky hladkosemenné právě, včetně jakéhokoli narušení vodního režimu prameniště.

[15] Krajský soud proto nepochybil, pokud se pro absenci dotčení subjektivních veřejných práv stěžovatele věcně nezabýval namítanými škodlivými zásahy umísťovaného záměru do životního prostředí. Bylo by proto opravdu nadbytečné, aby za této situace prováděl důkazy svědeckými výpověďmi RNDr. M. a doc. Mgr. H., jejichž výslech měl dle stěžovatele osvětlit intenzitu zásahů stavebníka do životního prostředí, odborně informovat o aktuálním stavu dotčené lokality, o nesplnění podmínek pro umístění stavby a o následných zásazích do životního prostředí, které stavební úřad neřešil. Svědecké výpovědi svým účelem směřovaly právě k otázce škodlivosti záměru pro životní prostředí, kterou se krajský soud s ohledem na postavení stěžovatele nemohl zabývat.

[16] Nad rámec nutného odůvodnění je ovšem třeba k poznámce stěžovatele, že stavební úřad nijak neřešil možné zásahy do životního prostředí, dodat, že si stavební úřad obstaral vyjádření Městského úřadu Šumperk, odboru životního prostředí, ze dne 21. 5. 2020 a ze dne 28. 1. 2021. Z nich vyplývá, že územní rozhodnutí bylo podmíněno podmínkou provedení biologického průzkumu před zahájením stavebních prací za účelem zjištění případného zjištění výskytu zvláště chráněných druhů. Průzkum byl realizován osobou autorizovanou ke zpracování biologických hodnocení, Mgr. F., která ve zprávě konstatovala, že v přímém střetu se záměrem nebyla zjištěna přítomnost zvláště chráněných druhů, stejně jako nebyl výskyt takových druhů zjištěn ve střetu s již provedenými terénními činnostmi. Z vyjádření ze dne 28. 1. 2021 dále vyplývá, že související podmínky byly toliko upozorněním v režimu ZOPK, dále že mokřad leží mimo prostor umístění stavby, přičemž nepoživá žádný stupeň ochrany, že ČIŽP při inspekčním šetření nezjistila porušení ZOPK a že je na příslušném povolujícím orgánu, jaké podmínky při umístění stavby stanoví pro ochranu okolní krajiny. V návaznosti na to stavební úřad stanovil v územním rozhodnutí podmínku, že nesmí dojít k jakémukoli zásahu do mokřadu ani k narušení vodního režimu tohoto prameniště.

[17] Dále stěžovatel upozorňuje na to, že krajský soud vycházel z vyjádření ČIŽP v přípisu ze dne 28. 1. 2021, podle něhož nebylo při inspekčním šetření zjištěno porušení ZOPK stavebníkem, což je v rozporu s obsahem sdělení ČIŽP ze dne 9. 9. 2022, které provedl jako důkaz při jednání a podle něhož bylo se stavebníky zahájeno řízení dle § 66 ZOPK. K této námitce je nutno připomenout, že krajský soud poukazoval na vyjádření ČIŽP nad rámec nutného odůvodnění, neboť své posouzení námitky souvisejících se škodlivým zásahem do přírody založil na absenci dotčení veřejných subjektivních práv stěžovatele (viz výše). Nejednalo se tedy o rozhodovací důvod krajského soudu. Za těchto okolností nemohou mít žádné výhrady proti této části odůvodnění vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Pouze na okraj tak Nejvyšší správní soud dodává, že podle sdělení ze

pokračování

dne 9. 9. 2022 došla ČIŽP k závěru, že „realizací plánovaného stavebního záměru a s ním spojenými činnostmi by mohla být způsobena nedovolená změna obecně nebo zvláště chráněných částí přírody, a proto ČIŽP zahájila s výše uvedenými subjekty řízení dle § 66 ZOPK.“ Ve sdělení tedy ČIŽP informuje pouze o potencionální hrozbě, nijak z něj nevyplývá, že by ČIŽP zjistila porušení ZOPK stavebníkem. Stěžovatel tak zveličuje význam zmíněného sdělení, neboť ten není *a priori* v rozporu s dřívějším vyjádřením ČIŽP v přípisu ze dne 28. 1. 2021. Nadto je sdělení podloženo šetřením provedeným dne 13. 6. 2022, tedy nezachycuje stav ke dni vydání územního rozhodnutí (20. 10. 2020) ani rozhodnutí žalovaného (17. 3. 2021) a není vůbec zřejmé, zda hrozící nedovolené změny přírody byly způsobeny činnostmi realizovanými v souladu s územním rozhodnutím nebo mimo jeho rámec. Již vůbec pak nemohou mít na zákonnost rozsudku krajského soudu vliv závěry, k nimž ČIŽP dospěla v rozhodnutí ze dne 14. 3. 2023, na něž stěžovatel v kasační stížnosti odkazuje. Uvedené rozhodnutí se vztahuje k době a k situaci nejen po vydání územního rozhodnutí, ale i rozhodnutí žalovaného a napadeného rozsudku. Krajský soud při přezkumu rozhodnutí vzešlého z územního řízení vycházel v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

[18] V rámci druhého okruhu námitek stěžovatel nesouhlasí s posouzením otázky vedení přístupové cesty ke stavbě. Konkrétně krajskému soudu vytýká, že nezohlednil pochybení žalovaného, který pominul mylnou domněnku stavebního úřadu o možnosti vedení přístupové komunikace na pozemcích p. č. XB, XD a XE. Podle stěžovatele vytyčovací náčrt ze dne 2. 8. 2021 svědčí o tom, že se cesta fakticky nenachází na těchto pozemcích, nýbrž převážně na pozemku p. č. XF, který je v jeho vlastnictví.

[19] V této souvislosti je třeba připomenout, že krajský soud byl povinen zabývat se výhradně námitkami, které stěžovatel v řízení o žalobě řádně a včas uplatnil. Při přezkumu rozhodnutí je totiž vázán rozsahem napadení (nejde-li o rozhodnutí nicotné, kdy je oprávněn nicotnost deklarovat i bez návrhu), tj. přezkoumá jen ty výroky rozhodnutí, které byly žalobou napadeny, a v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. jen v mezích žalobních bodů (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2004, č. j. 1 Afs 25/2004-69, ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 Azs 329/2004-48, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245, nebo ze dne 3. 9. 2008, č. j. 1 Afs 102/2008-39). Meze vytýčené žalobou je soud oprávněn překročit jen za podmínky, že napadené rozhodnutí není vůbec schopno přezkumu z hlediska žalobních námitek (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84, č. 2288/2011 Sb. NSS).

[20] Přestože stěžovatel v žalobě vznesl i námitky týkající se zajištění přístupu k umísťovanému záměru, samotný skutkový závěr správních orgánů o vedení přístupové cesty na pozemcích p. č. XB, XD a XE nenapadl (ostatně vytyčovací náčrt ze dne 2. 8. 2021 byl pořízen až po vydání rozhodnutí žalovaného). V případě části cesty nacházející se na pozemku p. č. XB namítal její technické nedostatky neumožňující pohyb těžké techniky a nedodržení podmínek dočasného odnětí pozemku ze zemědělského půdního fondu. Ve vztahu k části cesty na pozemku p. č. XE namítal, že stavebník ji nezákonně rozšířil zmíněnou těžkou technikou a vybudoval v rozporu se ZOPK, neboť uložil železobetonové pražce v blízkém lese, čímž poškodil lesní pozemky. Dále poukazoval na to, že stavebník vybudoval cestu skrze mokřad a prameniště, čímž nenávratně zasáhl do biotopu silně ohroženého rostlinného druhu, aniž by k tomu měl výjimku dle § 56 ZOPK. Ve vztahu

k hranicím pozemků stěžovatel poukazoval toliko na to, že stavebníci nedodržují podmínky, které jim v souvislosti s vedením příjezdové cesty byly uloženy. Jinými slovy, že stavebníci využívají příjezdovou cestu jiným způsobem, než předpokládají vydaná rozhodnutí. Současně namítal, že stavebník zasáhl do jeho vlastnického práva již při odstraňování původní stavby a nesplnil jemu uloženou povinnost zajistit nápravu závadného stavu. Ani náznakem však stěžovatel nezmínil, že by přístupová cesta fakticky vedla mimo pozemky označené stavebním úřadem a nacházela se na jeho pozemku. Opak ostatně netvrdí ani v kasační stížnosti.

[21] Teprve na jednání soudu dne 22. 11. 2022 stěžovatel namítl, že příjezdová cesta ke stavbě určená územním rozhodnutím ve skutečnosti zasahuje a bez jeho souhlasu vede přes jeho pozemky, o čemž má svědčit provedené vytýčení hranic pozemků, a že stavebník používá k přístupu i další cestu, neboť v případě pozemku p. č. XE již nelze hovořit o cestě s ohledem na to, že je zarostlá stromy, s tím, že namísto toho stavebník v daném úseku fakticky používá stěžovatelův sousední pozemek. Uvedl, že tyto skutečnosti byly namítány v územním řízení, ale stavební úřad se jimi nezabýval. Dodal, že o zásahu do vlastnického práva vedením příjezdové cesty je veden spor u Okresního soudu v Šumperku pod sp. zn. 9 C 199/2021.

[22] Krajský soud správně konstatoval, že výše uvedená argumentace v řízení o žalobě byla opožděná, neboť byla uplatněna až po uplynutí lhůty pro podání žaloby (§ 71 odst. 2 ve spojení s § 72 odst. 1 s. ř. s.). Stěžovatel v žalobě nikterak nezpochybňoval skutkové závěry správních orgánů ohledně skutečných hranic pozemků v souvislosti s vedením příjezdové cesty. Zároveň jeho argumentace nemá předobraz v žalobě, a nejde tak o rozhojnění včas uplatněných žalobních bodů. Krajský soud se jí proto nemohl zabývat, neboť by tím překročil závazný požadavek § 75 odst. 2 s. ř. s. S ohledem na § 104 odst. 4 s. ř. s. zakotvující koncentrační princip v řízení před Nejvyšším správním soudem se těmito námitkami nemůže nyní zabývat ani kasační soud.

[23] Jestliže se krajský soud nemohl zabývat namítanou nesprávností skutkových závěrů stran faktického průběhu cesty pro její opožděnost, nemusel zvažovat přerušování řízení o správní žalobě s ohledem na řízení vedené o vlastnických hranicích pozemků před civilním soudem. Závěry tohoto řízení by stejně nemohl při svém rozhodování reflektovat.

[24] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[26] Výrok ve vztahu k osobě zúčastněné na řízení vychází z § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly

pokračování

v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil, a z důvodů hodných zvláštního zřetele jí může soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. Osobě zúčastněné na řízení soud neuložil plnění žádné povinnosti, přičemž neshledal ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2024

Lenka Krupičková
předsedkyně senátu